

Til Folketingets Retsudvalg

Den 18. april 2013

Vedr. Alternativt forslag til ny offentlighedslov fra tre journalister

Debatten omkring justitsministerens forslag til en ny offentlighedslov (L 144/2012-13) har vist en stor interesse for forbedringer af offentlighedens indsigt i den offentlige forvaltning og en udbredt bekymring for virkningerne af de indskrænkninger af adgangen til aktindsigt, justitsministerens forslag rummer

Derfor har vi tre borgere, der alle er journalister, udarbejdet et udspil til, hvordan borgerne og pressen kan få bedre muligheder for at kontrollere, at alt går rigtig til i den offentlige forvaltning. Vi har udarbejdet teksten til en ny offentlighedslov til erstatning for den nuværende.

Forslaget er et samlet alternativ til det lovforslag, der for over tre år siden kom fra en særlig offentlighedskommission efter syv års arbejde. Dette forslag er siden blevet fremsat med mindre ændringer i 2011 og senest i år.

Vort forslag er først og fremmest et forsøg på at sætte en stopper for, at ministre og embedsmænd, uden at det får konsekvenser, kan se stort på de gældende lovkrav. Vi fjerner fortolkningsmuligheder ved at skrive grænserne for aktindsigten ind i selve lovteksten. Og så indfører vi en mulighed for sanktioner over for myndigheder og i særlige tilfælde ansatte, hvis de ulovligt søger at hindre borgerne i at få aktindsigt.

Alle spor af den udvidede mørklægning af ministerbetjening er fjernet fra forslaget til en ny lovtekst. Den findes i et forslag fra offentlighedskommissionen om at lukke af for næsten al korrespondance mellem ministre og embedsmænd i ministerierne og deres underliggende myndigheder - styrelser, direktorater o.s.v. Det samme gælder forslagene om hemmeligholdelse af ministres og embedsmænds kalendere samt om mørklægning af ministres og folketingsmedlemmers brevsveksling. Disse forslag er blevet skarpt kritiseret, fordi det f.eks. kan betyde, at ministre kan bestille fejlagtige eller vildledende rapporter og indstillinger, uden at borgerne har mulighed for at opdage det.

Vi har deltaget i debatten om offentlighedsloven i over tre år. Det har bl.a. ført til en bog om problemerne ved Offentlighedskommissionens lovforslag. "Ministerbetjening - en journalistisk hvidbog" (oktober 2010), ligesom vi har orienteret Folketingets retsudvalg om problemer med ministerens lovforslag.

Vi har ikke som offentlighedskommission haft mange år og store ressourcer til vores rådighed. Derimod har vi vore erfaringer fra mange års brug af den nuværende offentlighedslov. Derfor er lovteksten vort bud på, hvad der efter erfarne pressefolks opfattelse skal til, hvis fornyelsen af offentlighedsloven skal ende med realistiske forbedringer og ikke med alvorlige indskrænkninger af åbenheden. Hensigten med de enkelte bestemmelser fremgår af de forklaringer til lovteksten, vi har vi forsynet lovteksten med.

Det er ikke vores absolutte drømmetekst til en ny lov. De senere års sager omkring slettede e-mails, hemmeligholdte rapporter om sygehustakster, overtrædelse af internationale konventioner og vildledende aktiveringsnotater viser, at der selv med gennemførelse af vore forslag er langt igen til virkelig åbenhed. Men i betragtning af den indsats, der er gjort for at indskrænke åbenheden, har vi valgt at præsentere et forslag om en realistisk forbedring og et stop for alvorlige indskrænkninger af åbenheden.

Forslaget til en ny lovtekst er skrevet af Jesper Tynell, Erik Valeur og Lars Rugaard, der har fået tildelt Cavlingprisen for deres journalistiske arbejde i hhv. 2010 og 1995.

Vi står til rådighed for yderligere oplysninger og kommentarer - ring til Jesper Tynell på 28 57 56 59, Erik Valeur på 2146 80 66 eller Lars Rugaard på 20 19 30 55.

Jesper Tynell

Erik Valeur

Lars Rugaard